

A SZÜLŐ- CSECSEMŐ KAPCSOLAT EGYÉNI MINTÁZATAI ÉS A CSECSEMŐKORI SZABÁLYOZÁSI PROBLÉMÁK SZŰRŐPROGRAMJA

A KUTATÁS LEÍRÁSA

A kutatás célja a csecsemőkori szabályozási mintázatok biológiai és viselkedéses hátterének vizsgálata. Programunkban kétfajta vizsgálatot végzünk: (1) rövid **interakciós helyzeteket** veszünk videóra és elemzünk és (2) **biológiai** vizsgálatot (nyálmintavétel és annak biológiai elemzése).

Mennyi idő és mit foglal magába a vizsgálat?

A találkozás kb. másfél órát vesz igénybe. A vizsgálat helyszíne Budapesten a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Pszichológiai Intézetének Pszichológiai Obszervációs Laboratóriuma ("Babajátszó"), amely csecsemős és kisgyermekes családok számára berendezett játék- és vizsgálószoba. A felmérés a **szülők aktív közreműködésével** zajlik.

Ismerkedés és fejlődési kérdéssor

A vizsgálatot egy beszélgetéssel kezdjük, ahol a szülőket babájuk addigi fejlődéséről kérdezzük meg, beleértve a szabályozási minták addigi jellemzőit és az ezekben tapasztalt esetleges nehézségeket.

Interakciós helyzetek

Az interakciós vizsgálatok a szülők és a baba számára is élvezhető, örömteli játéksituációkból állnak.

Három különböző szituációban figyeljük meg, hogy a baba miképpen vesz részt egy adott interakciós helyzetben:

- (1) Strukturált interakciós helyzet a szülővel (5-6 perc): egyéni kommunikációs stratégiák felmérése.
- (2) Strukturált feladathelyzet a vizsgálatvezetővel (20 perc): a baba fejlődési sajátosságainak, mozgásának, gondolkodásának, figyelmének felmérése.
- (3) Kötetlen interakció a szülővel (5-10 perc): egyéni stratégiák felmérése a szülő által szabadon választott interakciós helyzetben.

A biológiai vizsgálat: nyálminta vétele

A vizsgálat során vattapálcák segítségével a szájnyálkahártyáról nyálmintát veszünk a szülőktől, illetve a babáktól, amelyből DNS azonosítása történik. A nyálmintát a szülő önmagától veszi, a csecsemőtől pedig a szülő, vagy a vizsgálatot vezető kutató, egy puha vattapálca segítségével, a szájüreg 20 mp-ig történő finom dörzsölésével.

A szájnyálkahártya minta vétele teljesen **kockázat- és fájdalommentes**.

A DNS minták elemzésével kapott eredmények alap kutatás jellegűek, kizárólag a viselkedésszabályozásban szerepet játszó biológiai összetevők szerepét nézik. A DNS elemzése teszi lehetővé a viselkedés- és állapot szabályozásban résztvevő gének kifejeződésének felmérését is.

A DNS genetikai és epigenetikai elemzése éppen ezért a jelen vizsgálatban nem teszi lehetővé olyan jellegű genetikai meghatározást, amire genetikai tanácsadást lehetne alapozni.

A vizsgálatról videofelvételek készülnek

Programunkban az interakciós helyzetekről videofelvételeket készítünk. Ez a mi munkánkat segíti az utólagos elemzés miatt. A szülő-baba interakciós helyzetek videofelvételeinek másolatát kérésükre a szülők is megkapják.

Kérdőívek

A szülők vélekedése és megfigyelései fontosak számunkra, mivel a szülők ismerhetik legjobban gyermeküket. Ezért egy **kérdőívcsomag** kitöltésére kérjük meg a résztvevőket, amelyben gyermekük viselkedésével, illetve a szülői hozzáállással kapcsolatban teszünk fel kérdéseket. A kérdőívcsomag kitöltése kb. 20 percet vesz igénybe. A kérdőívcsomagot a szülők kérésükre hazavihetik, és otthon kitöltve visszaküldhetik a megadott postacímre.

Etikai szempontok

Kutatási programunkat az Egészségügyi Tudományos Tanács Tudományos és Kutatásetikai Bizottsága és az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat is engedélyezte (etikai engedély száma: ETT TUKEB 12775-1/2017/EKU). **A kutatás etikai garanciái tartalmazzák a személyesség védelmének biztosítását.** Eszerint a kutatásban készült felvételeket, a kérdőívek eredményeit és a DNS mintát egymástól és a személyes adatoktól elkülönítve titkosított adatbázisban tároljuk. **Az adatokat kizárólag név nélkül, kutatási célokra dolgozzuk fel.**

A kutatásban való részvétel bármikor megszakítható. Ha a kutatás során a családokban bármilyen rossz érzés, vagy stressz- helyzet merül fel, az adatfelvételt azonnal megszakítjuk és az adatokat a szülők kérésére megsemmisítjük.

A csecsemő fejlődési vizsgálatáról szóbeli visszajelzést tudunk adni. A vizsgálatoknak nincs kockázata és közvetlen haszonnal sem járnak. A viselkedéses vizsgálatok kizárólag kutatási célokat szolgálnak, pszicho- és klinikai diagnosztikai célokra nem alkalmasak. A DNS minták adatait kizárólag a viselkedéses adatokkal összefüggésben, csoportos statisztikai eljárásokkal elemezzük, így egyéni visszajelzésre és genetikai tanácsadásra nem alkalmasak az adatok, sem azok elemzése.

Mi az előnye a kutatásban való részvételüknek?

- Játékos helyzetben figyelhetik meg babájuk figyelmi, gondolkodási, és mozgásos készségeit.
- Gyermekük társas viselkedéséről és készségeiről új tapasztalatokat szerezhhetnek.
- A helyzetről készült videofelvételek részét a szülők is megkaphatják, ami a családok számára is megőrökíti az eseményt.
- Ha bármilyen nehézségükben, problémájukban tanácsot szeretnének kérni, javaslatot tudunk adni arra, hogy milyen intézményhez és szakemberhez forduljanak.
- Szükség esetén a „szülő-csecsemő konzultáció” lehetőségét tudjuk biztosítani Intézményünkben, az erre kiképzett kollégák bevonásával.

Várjuk jelentkezésüket a programunkba!

Köszönjük, ha részvételükkel hozzájárulnak ahhoz, hogy minél többet tudjunk meg a csecsemőkori szabályozási minták sajátosságairól, a szabályozási nehézségek kialakulásáról és ezek biológiai alapjairól.